

Л.М. Янчева, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.А. Гросул, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Поглиблення європейської інтеграції вищої освіти України вимагає від учасників освітнього процесу розуміння цілей і змісту передбачених інновацій, можливих перешкод і ризиків, пов'язаних із суттєвим оновленням усталених підходів до підготовки фахівців. Новий Закон України «Про вищу освіту» передає закладам вищої освіти право самостійно формувати освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми, які є основою для розробки навчальних планів.

З огляду на необхідність розробки програм навчання за новими підходами особливий інтерес привертає досвід, одержаний під час виконання проекту Європейського Союзу «Tuning Educational Structures in Europe (TUNING)», методологія якого стала основним академічним інструментом у процесі створення єдиного європейського простору вищої освіти.

Підґрунтям створення програми є «Профіль програми», структурними елементами якого є [1]:

Титул (загальна інформація) містить повну назву кваліфікації, офіційну назву програми; інформацію про тип диплома (одиничний, подвійний, спільний) та обсяг програми в кредитах ЄКТС та в термінах навчання; офіційну назву навчального закладу (закладів), що присуджує (присуджують) кваліфікацію; назву акредитаційної установи та рік акредитації чи перевірки; цикл/рівень програми.

А. Мета програми.

В. Характеристика програми – наводяться предметна галузь (галузь знань); основна зорієнтованість програми та спеціалізації на вищих рівнях; спрямованість програми (академічна, практична, комбінована тощо); відмінності програми від інших подібних програм.

С. Придатність випускника до працевлаштування та подальшого навчання (коротко вказують основні професійні назви робіт, місця роботи, професійні можливості, доступ до професійної або державної акредитації тощо).

Д. Стиль викладання та навчання (стисло описуються основні підходи, методи та технології, передбачені програмою, наводяться методи оцінювання).

Е. Програмні компетентності – це опис 10–20 головних загальних і фахових компетентностей.

Ф. Програмні результати навчання. Містять 15–20 головних результатів, досягнення яких очікується від студента. Студент після успішного завершення програми має продемонструвати заплановані знання, уміння, здатності тощо.

Сучасний підхід до формування освітніх програм передбачає фокусування на навчальних досягненнях, які й мають стати основою кваліфікації випускника. Кваліфікація як ключовий індикатор компетентності особистості має забезпечити її конкурентну спроможність і успішність.

Отже, методологія розробки освітніх програм на основі компетентнісного підходу має бути такою [2]:

1. Визначення потреби в компетентностях.
2. Визначення основних дисциплін/предметної сфери, які формують основу ступеневої програми, галузі та типу програми.
3. Формулювання програмних результатів навчання відповідно до ключових програмних компетентностей.
4. Вирішення питання щодо модуляризації програми: кратний або довільний кредитний вимір, що відповідає реальному навчальному навантаженню, присвоєння кредитів кожному модулю відповідно до семестрового розподілу навчального року.
5. Визначення компетентностей та формулювання результатів навчання за кожним модулем, обрання загальних та фахових компетентностей на основі ключових програмних компетентностей, окреслення результатів навчання для кожної компетентності, яку слід розвинути в певному модулі програми.
6. Визначення підходів до викладання, навчання та оцінювання результатів навчання (доцільно передбачити поєднання різноманітних підходів до викладання й оцінювання).
7. Опис програми та її модулів відповідно до ключових програмних компетентностей, програмних результатів навчання, розподілу кредитів, підходів до навчання й оцінювання.
8. Перевірка балансу часу та можливості реалізувати програму протягом нормативного часу навчання.
9. Реалізація, моніторинг і вдосконалення освітньої програми та її компонентів.

Список джерел інформації

1. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти / Ю. М. Рашкевич. – Львів, 2014. – 168 с.
2. Холін Ю. В. Сучасні підходи до побудови освітніх програм / Ю. В. Холін, С. О. Кравцов, Т. О. Маркова. – Харків, 2014. – 36 с.